

SALLY ROONEY s-a născut în 1991 și a crescut în Castlebar, Irlanda. A studiat limba engleză la Trinity College din Dublin, continuându-și studiile cu un masterat în științe politice. Ulterior a absolvit, de asemenea la Trinity College, un masterat în literatură americană.

Din 2014, scrisul a devenit pentru ea o activitate constantă. Cartea ei de debut, *Conversations with Friends* (*Conversații cu prietenii*, Curtea Veche Publishing, 2019), a fost întâmpinată cu entuziasm de critica literară, Rooney primind apelative ca „Salinger al generației Snapchat“ (*The Guardian*) și fiind considerată „prima mare scriitoare din generația millennials“ (*The New York Times*). În 2017, autoarea a obținut Dunlop Young Writer of the Year Award, oferit de *Sunday Times*. Sally Rooney este renumită și pentru activitatea ei de *speaker* și *debater*, fiind clasată pe primul loc la Campionatul de dezbateri al universităților din Europa.

Oameni normali, cel de al doilea roman al lui Rooney, vine să confirme ascensiunea fulminantă a scriitoarei irlandeze în vârstă de 28 de ani, în 2018 fiind nominalizat la Man Booker Prize. A câștigat deja câteva premii importante – Irish Novel of the Year și Costa Book Awards – și figurează pe lista titlurilor nominalizate la Dylan Thomas Prize și Women’s Prize for Fiction 2019. Romanul a fost declarat „Cartea anului“ de către juriul British Book Awards 2019, iar în luna aprilie a aceluiași an a intrat în topul bestsellerurilor *The New York Times*, direct pe locul al treilea. La fel ca volumul de debut, romanul *Oameni normali* este în curs de ecranizare.

SALLY ROONEY

Oameni normali

Traducere din engleză de
MIHAELA BURUIANĂ

CUPRINS

Ianuarie 2011	11
Trei săptămâni mai târziu (Februarie 2011)	19
O lună mai târziu (Martie 2011)	29
Șase săptămâni mai târziu (Aprilie 2011)	38
Două zile mai târziu (Aprilie 2011)	54
Patru luni mai târziu (August 2011)	67
Trei luni mai târziu (Noiembrie 2011)	75
Trei luni mai târziu (Februarie 2012)	91
Două luni mai târziu (Aprilie 2012)	103
Trei luni mai târziu (Iulie 2012)	117
Șase săptămâni mai târziu (Septembrie 2012).....	130

Patru luni mai târziu (Ianuarie 2013)	145
Șase luni mai târziu (Iulie 2013)	161
Cinci luni mai târziu (Decembrie 2013)	192
Trei luni mai târziu (Martie 2014)	207
Patru luni mai târziu (Iulie 2014)	229
Cinci minute mai târziu (Iulie 2014)	248
Șapte luni mai târziu (Februarie 2015)	259
<i>Mulțumiri</i>	271

Unul dintre secretele acelei schimbări interioare, pe drept numită convertire, este că pentru mulți dintre noi nici raiul, nici iadul nu aduc vreo revelație până când o anumită personalitate nu o atinge pe a noastră cu o influență specială, forțându-ne să devenim receptivi.

George Eliot, *Daniel Deronda*

Ianuarie 2011

Când Connell apasă pe butonul soneriei, Marianne se îndreaptă spre ușă. Este îmbrăcată încă în uniformă de școală, dar și-a dat jos puloverul, așa că a rămas numai în bluză și în fustă. Nu mai are pantofi, e doar în ciorapi.

A, salut, zice el.

Intră.

Ea se întoarce și pornește înainte, pe hol. El o urmează, închizând ușa în urma lui. Câteva trepte mai jos, în bucătărie, mama sa, Lorraine, își scoate mănușile de cauciuc. Marianne se aruncă pe blat dintr-o săritură și apucă un borcan cu cremă de ciocolată, în care a lăsat o lingură.

Marianne tocmai îmi povestea că azi ați primit rezultatele la simulare, zice Lorraine.

Am primit rezultatele la engleză, explică el. Ni le dau separat. Vrei să mergem?

Lorraine împătorește frumos mănușile de cauciuc și le pune la loc, sub chiuveță. Apoi începe să-și desfacă părul. Lui Connell i se pare că ar fi putut să facă asta și în mașină.

Și am auzit că te-ai descurcat de minune, zice ea.

A fost primul din clasă, intervine Marianne.

Mda, răspunde Connell. Și Marianne s-a descurcat destul de bine. Putem să plecăm?

Lorraine se întrerupe din dezlegatul șorțului.

Nu știam că ne grăbim, spune ea.

El își bagă mâinile în buzunare și își reprimă un oftat iritat, dar face asta inspirând zgomotos, așa că tot a oftat sună.

Nu mai trebuie decât să scot rufele din uscător, zice Lorraine. Pe urmă plecăm. Bine?

Connell nu răspunde, doar stă așa, cu fruntea plecată, în timp ce Lorraine iese din bucătărie.

Vrei și tu? îl întreabă Marianne.

Îi întinde borcanul cu cremă de ciocolată. El își îndeasă și mai adânc mâinile în buzunare, de parcă ar vrea să-și vâre tot corpul în ele.

Nu, mersi, îi răspunde.

Ai primit rezultatele la franceză azi?

Ieri.

El se sprijină cu spatele de frigider și o privește lingând tacticos lingura. La școală, Connell și Marianne se prefac că nu se cunosc. Lumea știe că Marianne locuiește în conacul alb, cu alee în față, și că mama lui Connell este femeie de serviciu, dar nimeni n-are habar despre relația aparte dintre aceste două adevăruri.

Am luat A1', zice el. Tu cât ai luat la germană?

A1, răspunde ea. Te dai mare?

O să aduni șase sute, nu-i așa?

Marianne ridică din umeri. Probabil că șase sute o să aduni tu, i-o întoarce fata.

Păi, tu ești mai deșteaptă decât mine.

Nu-i cazul să te simți aiurea. Sunt mai deșteaptă decât toată lumea.

* Nota maximă în sistemul irlandez de notare a examenelor de la sfârșitul liceului, care corespunde unui număr între 90 și 100 de puncte. Sistemul a fost valabil până în 2016, iar din 2017, notele reprezentate de litere în ordine alfabetică și cifre până la 3 au fost înlocuite cu litera H și cifre de la 1 la 8. (N. trad.)

Acum, Marianne zâmbește răutăcios. Afîșează mereu un dispreț nedisimulat față de cei de la școală. Nu are prieteni și își petrece pauzele de masă de una singură, citind romane. O mulțime de oameni o urăsc de-a binelea. Tatăl ei a murit pe când fata avea treisprezece ani, iar Connell a auzit că acum ar avea o boală mintală, ceva de genul ăsta. Într-adevăr, este cea mai deșteaptă persoană din școală. Lui îi e groază să rămână singur cu ea, așa, ca acum, dar totodată se trezește visând la lucruri pe care ar putea să i le spună ca s-o impresioneze.

Nu ești prima din clasă la engleză, îi atrage atenția.

Ea își linge dinții, fără să-i pese.

Poate că ar trebui să mă meditezi tu, Connell, se hlizește Marianne.

El simte că-i iau foc urechile. Probabil că vorbește doar așa, nu vrea să sugereze nimic, de fapt, dar dacă într-adevăr vrea să sugereze ceva, atunci asta ar fi doar ca să-l înjosească și pe el, prin asociere, fiindcă pe ea toți o consideră dezgustătoare. Poartă pantofi urâți, cu talpă groasă, fără toc, și nu se machiază. Lumea șușotește că nici nu se rade pe picioare, și pe nicăieri. Odată, Connell a auzit că și-a scăpat înghețata de ciocolată pe haine, în cantina școlii, s-a dus la baia fetelor și și-a dat bluza jos, s-o spele în chiuvetă. Asta-i o poveste bine cunoscută, toată lumea a auzit-o. Dacă ar vrea, ar putea să se dea într-un ditamai spectacolul salutându-l pe Connell la școală. Ne vedem după-amiază, ar putea ea să-i zică de față cu toți colegii. Cu siguranță, asta l-ar face să se simtă stânjenit, ar fi genul de situație care pare să-i placă ei mai întotdeauna. Și totuși, n-a făcut niciodată așa ceva.

Despre ce vorbeai azi cu domnișoara Neary? îl întreabă Marianne.

A, nimic deosebit. Nu mai știu. Examine.

Marianne răsuște lingura în borcan.

Te place sau ceva gen? îl iscodește.

Connell o urmărește cu privirea răsucind limba. Încă își simte urechile foarte fierbinți.

De ce crezi asta? întrebă el.

Dumnezeule mare, doar n-ai o aventură cu ea, nu?

Sigur că nu. Ți se pare nostim să glumești despre așa ceva?

Scuze, zice Marianne.

Are o expresie concentrată pe față, ca și cum ar privi, prin ochii lui Connell, până în străfundul creierului său.

Ai dreptate, nu-i deloc nostim, admite ea. Îmi pare rău.

El încuviințează din cap, se uită puțin prin cameră, apoi își înfinge vârful pantofului într-un șanț mic dintre plăcile de gresie.

Mda, uneori și mie mi se pare că se poartă cam ciudat în preajma mea, zice el. Dar nu le-aș spune altora așa ceva.

Până și la ore am impresia că flirtează cu tine.

Chiar crezi asta?

Marianne dă aprobator din cap. El își freacă ceafa. Domnișoara Neary predă economie. Presupusele lui sentimente pentru ea sunt aprig dezbătute în școală. Unii spun că el ar fi încercat să o adauge la prieteni pe Facebook, ceea ce nu a făcut și nici n-ar face vreodată. De fapt, el nu-i spune și nu face nimic, doar stă acolo tăcut, în timp ce ea spune și face. Uneori, îi zice să mai rămână după ore, ca să vorbească despre drumul pe care vrea să-l urmeze în viață, iar o dată chiar i-a atins nodul cravatei de la uniformă. Connell nu poate să le destăinuie altora cum se comportă profa, oamenii ar crede că încearcă să se laude cu asta. La cursuri, se simte prea jenat și enervat ca să se concentreze la lecție, doar stă acolo și se holbează în manual, până când graficele încep să-și piardă contururile.

Lumea mă bate la cap întruna că aș plăcea-o, chestii dintr-astea, spune el. De fapt, nu-mi place, chiar deloc. Adică, ție ți se pare că-i răspund cu aceeași monedă când se comportă așa?

Din câte am observat eu, nu.

Își șterge palmele de cămașa uniformei, neatent. Toți colegii sunt atât de convingși că simte o atracție pentru domnișoara Neary, că, uneori, până și el începe să se îndoiască de propriile impulsuri. Dar dacă undeva, la un nivel aflat deasupra sau dedesubtul percepției lui, chiar o dorește? Nici măcar nu știe cum ar trebui să simtă o dorință. Ori de câte ori a făcut sex în viața reală, i s-a părut așa de stresant, încât i-a devenit extrem de neplăcut, ajungând să creadă că e ceva în neregulă cu el, că nu e în stare să fie intim cu femeile, că, poate, nu s-o fi dezvoltat îndeajuns. După ce termină, zace în pat și se gândește: atât de mult am urât chestia asta, că acum mi-e rău. Doar el să fie așa? Să fie oare greața pe care o simte când domnișoara Neary se apleacă deasupra băncii felul său de a resimți fiorii dorinței sexuale? Cum ar putea să știe?

Dacă vrei, aș putea să mă duc la domnul Lyons în locul tău, propune Marianne. Nu-i spun că mi-ai povestit tu. Doar că am observat eu.

Doamne, nu! Nici vorbă! Nu-i zice nimic, nici lui, nici altcuiva, bine?

Bine, sigur.

Se uită la ea, să se convingă că a fost sinceră, apoi dă afirmativ din cap.

Nu-i vina ta că se poartă așa cu tine, adaugă Marianne. Tu nu greșești cu nimic.

Connell o întrebă în șoaptă: Atunci, de ce toată lumea crede că o plac?

Poate din cauză că roșești ca racul când îți vorbește. Dar, știi, tu roșești la orice. Sau, cel puțin, așa arată tenul tău.

El râde scurt, trist.

Mersi, zice.

Păi, așa e.

Mda, îmi dau seama de asta.

De fapt, și acum roșești, remarcă Marianne.

El închide ochii, își împinge limba în cerul gurii. O aude pe fată râzând.

De ce trebuie să fii atât de aspră cu oamenii? Întreabă el.

Nu sunt aspră. Nu-mi pasă dacă roșești, n-o să spun nimănui.

Doar pentru că n-o să spui nimănui nu înseamnă că poți să zici orice vrei.

OK, scuză-mă.

El se întoarce cu spatele și se uită pe fereastră, în grădină. Grădina este mai degrabă un „parc”. Are un teren de tenis și o statuie mare, din piatră, care înfățișează o femeie. Se uită spre „parc” și își apropie obrazul de suprafața rece a geamului. Când colegii povestesc cum Marianne și-a spălat cămașa în chiuvetă, se comportă de parcă ar fi doar amuzant, dar Connell crede că adevăratul scop al poveștii e altul. Marianne nu a fost niciodată cu vreun tip din școală, nimeni n-a văzut-o dezbrăcată, nimeni nu știe măcar dacă îi plac băieții sau fetele, n-ar spune-o nimănui. Oamenilor nu le place asta la ea, și Connell crede că de aceea tot repetă povestea, ca un fel de a se holba la ceva ce nu li se îngăduie să vadă.

N-am de gând să mă cert cu tine, zice ea.

Nu ne certăm.

Știu că, probabil, mă urăști, dar ești singura persoană care chiar vorbește cu mine.

N-am zis niciodată că te urăsc, răspunde el.

Asta îi atrage atenția fetei, și își ridică privirea. Confuz, el continuă să nu se uite la ea, dar cu un colț al ochiului tot o vede urmărindu-l. Când vorbește cu Marianne, are senzația de intimitate totală. Ar putea să-i spună orice despre el, chiar și ciudățeniile, fiindcă ea nu le-ar repeta niciodată, e convins de asta. Când rămâne singur cu ea, parcă ar evada din viața obișnuită și ar închide ușa în urma lui. Nu îi e frică de Marianne, de fapt, ea e o ființă mai degrabă degajată, dar se teme să fie în preajma ei din pricina felului curios în care se trezește că se comportă el, a lucrurilor pe care le spune atunci și pe care, în mod obișnuit, nu le-ar spune niciodată.

Acum câteva săptămâni, când o aștepta pe Lorraine în hol, Marianne a coborât în halatul de baie. Nu era decât un halat de baie alb, banal, legat așa cum se leagă orice halat. Avea părul ud, iar pielea îi strălucea de parcă tocmai se dăduse cu o cremă. Atunci când l-a văzut pe Connell, a avut o ezitare, acolo, pe scări, după care a spus: Nu știam că ești aici, scuză-mă. Poate că a părut tulburată, dar nu prea tare, sau altcumva. Apoi s-a întors în camera ei. După ce a dispărut, el a rămas în hol și a așteptat. Știa că, probabil, se îmbrăca în cameră și că hainele pe care le va purta când va reveni vor fi acele haine alese de ea după ce îl văzuse pe el în hol. Oricum, Lorraine a fost gata de plecare înainte ca Marianne să-și facă din nou apariția, așa că n-a mai apucat să vadă cu ce se îmbrăcase fata. Nu era ca și cum ținea neapărat să știe. La școală nu a povestit nimănui despre asta, că o văzuse în halat de baie sau că păruse tulburată, nu era treaba nimănui.

Ei bine, eu te plac, zice Marianne.

Câteva secunde, el nu scoate o vorbă, iar intimitatea dintre ei este foarte intensă, apăsându-l cu o presiune aproape fizică pe față și pe trup. Apoi Lorraine se întoarce în bucătărie,

legându-și fularul la gât. Bate ușor în ușă, cu toate că e deja deschisă.

Ești gata? îl întreabă.

Mda, zice Connell.

Mulțam pentru tot, Lorraine, spune Marianne. Ne vedem săptămâna viitoare.

Connell iese pe ușa bucătăriei, când maică-sa îi zice: Poți să-ți iei la revedere, nu? El se uită înapoi peste umăr, dar nu poate să o privească pe Marianne în ochi, așa că, în schimb, se adresează podelei. Mda, la revedere, spune el. Nu așteaptă să audă răspunsul.

În mașină, mama lui își pune centura de siguranță și clatină din cap. Ai putea să fii un pic mai drăguț cu ea, zice. Nu-i este prea ușor la școală.

El bagă cheia în contact, se uită în oglinda retrovizoare. Dar sunt drăguț cu ea, protestează.

De fapt, e o persoană foarte sensibilă, spune Lorraine.

N-am putea să vorbim despre altceva?

Lorraine se strâmbă. El se uită atent în față și se preface că n-o vede.

Trei săptămâni mai târziu

(Februarie 2011)

Stă la măsuța de toaletă și se privește în oglindă. Fața nu îi este prea bine definită în zona pomeților și a maxilarului. Pare un dispozitiv tehnic, cu două cursoare care clipocesc în locul ochilor. Sau amintește de reflexia lunii în ceva, neclară și piezișă. Exprimă totul deodată, ceea ce e același lucru cu a nu exprima nimic. Să se machieze pentru ocazia asta ar fi jenant, conchide ea. Fără să-și ia ochii de la propria imagine, își înmoaie degetul într-un borcănel cu balsam incolor și își unge buzele.

La parter, când să-și ia haina din cuier, fratele ei, Alan, iese din sufragerie.

Unde te duci? o întreabă.

Afară.

Unde afară?

Ea își vâără brațele pe mânecile hainei și își aranjează gulerul. Începe să aibă emoții deodată și speră că tăcerea ei transmite mai degrabă insolentă decât nesiguranță.

Mă duc doar să mă plimb, zice.

Alan se proțăpește în fața ușii.

Păi, îmi imaginez că nu te duci să te întâlnești cu vreun prieten, îi aruncă el. Pentru că nici nu ai prieteni, corect?

Corect, n-am.

Ea zâmbește acum, un zâmbet pașnic, nădăjduind că acest gest de supunere o să-l îmbuneze, atât cât să-i elibereze calea. În schimb, Alan spune:

De ce faci asta?
Ce anume? întrebă ea.

Zâmbetul ăsta ciudat.

O imită pe ea, cu fața contorsionată într-un rânjel respingător, cu toți dinții la vedere. Deși pare că zâmbește, exagerarea forțată a mimicii ei îi devoalează furia.

Ești fericită că n-ai prieteni? zice el.

Nu.

Încă surâzând, ea face doi pași mici în spate, apoi se întoarce pe călcâie și pleacă spre bucătărie, unde o ușă dă spre grădină. Alan vine după ea. O prinde de braț, aproape de umăr, și o trage din pragul ușii. Marianne își simte maxilarul încleștându-se. Degetele lui îi strivesc, prin haină, carnea brațului.

Dacă te duci să te plângi la mami din cauza asta... zice Alan.

Nu, răspunde Marianne, nu. Vreau doar să ies la plimbare. Mulțumesc.

El îi dă drumul, și Marianne se strecoară prin ușa din spre grădină, închizând-o în urmă-i. Afară, aerul e foarte rece și încep să-i clănțane dinții. Ocolește casa pe o laterală, coboară aleea și iese în stradă. Brațul îi pulsează acolo unde a strâns-o. Își scoate din buzunar telefonul și scrie un SMS, apăsând de mai multe ori pe lângă taste, ștergând și scriind din nou. În cele din urmă, îl trimite: Am pornit, apar curând. Înainte să-și bage la loc telefonul, primește răspunsul: Cool, abia aștept să ne vedem.

La sfârșitul trimestrului trecut, echipa de fotbal a școlii a ajuns în finala unui concurs și tuturor celor din anul ei li s-a cerut să plece de la ultimele trei ore ca să se ducă la meci. Marianne nu-i mai văzuse niciodată pe băieți jucând.

Nu o interesa deloc sportul, iar când venea vorba de educație fizică o apuca anxietatea. În autocar, pe drum spre meci, a ascultat muzică la căști încontinuu, nimeni nu i s-a adresat. Pe geam: vite negre, pajiști verzi, case albe cu acoperișuri de țigla maro. Tipii din echipă se aflau laolaltă în partea din față a autocarului, unde beau apă și se băteau reciproc pe umeri, să-și ridice moralul. Marianne avea impresia că viața ei adevărată se desfășoară undeva foarte departe, în lipsa ei, și nu știa dacă va afla vreodată unde și dacă va lua parte la ea. Adeseori avea senzația asta la școală, dar nu era însoțită de vreo imagine anume despre cum ar putea să arate sau să se simtă viața adevărată. Nu știa decât că, atunci când va începe, nu va mai fi nevoie să și-o închipuie.

Nu plouase deloc în ziua meciului. Ei fuseseră duși acolo ca să facă galerie, să stea pe margine și să ovaționeze. Marianne nimerise în apropierea porții, împreună cu Karen și alte câteva fete. Toți ceilalți în afară de Marianne păreau să știe cumva pe de rost lozincile școlii, niște versuri pe care ea nu le mai auzise. La pauză, era încă zero-zero. Domnișoara Keaney le-a împărțit tuturor cutii cu suc și batoane energizante. În a doua repriză, porțile s-au inversat, iar atacanții școlii au jucat aproape de locul în care se afla Marianne. Connell Waldron era atacant central. Îl vedea stând acolo, în echipamentul lui de fotbal, cu pantalonii scurți strălucitor de albi și tricoul școlii, cu numărul 9 pe spate. Avea o poziție foarte bună, mai bună decât a oricărui alt jucător. Silueta lui părea o linie lungă, elegantă, trasată cu pensula. Când mingea se apropia de capătul lor de teren, alerga pe acolo, poate ridica o mână în aer, apoi rămânea nemișcat. Era plăcut să-l urmărească și nu credea că el știa ori îi păsa unde se află ea. După ore, într-o zi, ar fi putut să-i spună că l-a urmărit cu privirea, iar el ar fi râs și i-ar fi zis că e o ciudată.